

Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Systematycznie, co miesiąc sprawdzamy, jak Polacy postrzegają działalność Sejmu, Senatu i prezydenta, a w ostatnich miesiącach również Trybunału Konstytucyjnego. W lipcu poprawiły się oceny obu izb parlamentu, a także ubyło niezadowolonych z obecnej prezydentury, z kolei opinie o funkcjonowaniu TK są najgorsze z dotychczas zarejestrowanych¹.

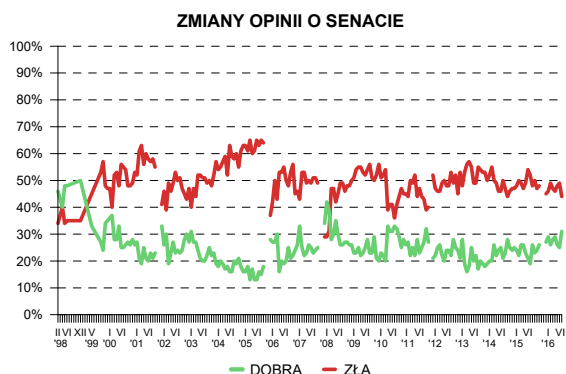
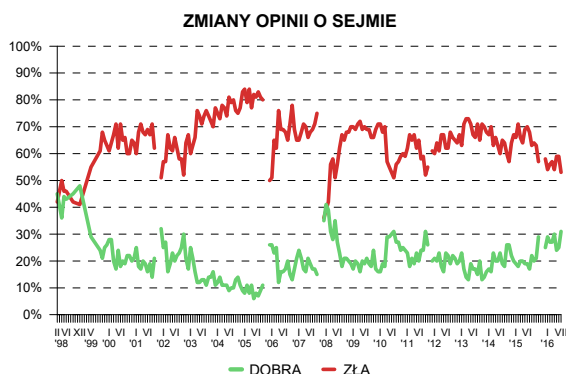
OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU

Lipcowe notowania obu izb parlamentu są nie tylko lepsze od ubiegłomiesięcznych, lecz także najlepsze w trwających kadencjach. Pozytywnie o działalności Sejmu wypowiada się niemal co trzeci badany (31%, o 6 punktów procentowych więcej niż w czerwcu) i tyle samo (31%, wzrost o 6 punktów) dobrze ocenia pracę senatorów. Z kolei niezadowoleni z funkcjonowania izby niższej stanowią obecnie ponad połowę Polaków (53%, spadek o 6 punktów), a izby wyższej – ponad dwie piąte (44%, spadek o 5 punktów).

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												Zmiany VI – VII '16	
		2015						2016							
		VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI		VII
		w procentach													
Sejm	dobra	17	22	20	21	29	25	29	27	27	30	24	25	31	+6
	zła	68	63	64	63	57	58	54	56	57	54	59	59	53	-6
	Trudno powiedzieć	15	15	16	16	14	17	17	17	16	16	17	16	16	0
Senat	dobra	19	26	23	24	26	27	29	26	28	29	26	25	31	+6
	zła	52	48	50	47	48	45	46	49	47	46	48	49	44	-5
	Trudno powiedzieć	29	26	27	29	26	28	25	25	25	25	26	26	25	-1

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (314) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 30 czerwca – 7 lipca 2016 roku na liczącej 983 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Pod względem pozytywnych ocen działalności Sejmu wyróżniają się mieszkańcy wsi, respondenci mający wykształcenie zasadnicze zawodowe, badani z gospodarstw domowych o dochodach wynoszących od 650 zł do 999 zł na osobę, uczestniczący w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu, deklarujący prawicowe poglądy polityczne, a także ankietowani, którzy w ewentualnych wyborach parlamentarnych zagłosowaliby obecnie na PiS. Natomiast głosy krytyki pojawiają się najczęściej wśród mieszkańców małych (poniżej 20 tys. ludności) i największych (500 tys. i więcej) miast, najlepiej wykształconych, uzyskujących najwyższe dochody *per capita*, niezadowolonych z własnej sytuacji materialnej, niebiorących udziału w praktykach religijnych lub uczestniczących w nich najwyżej kilka razy w roku, identyfikujących się z lewicą lub centrum, a ponadto również wśród zwolenników Nowoczesnej i PO.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	69	18	13
Kukiz'15	30	61	9
PO	18	77	5
Nowoczesna	5	90	5
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	27	51	22
Niezamierzający głosować	17	63	20

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

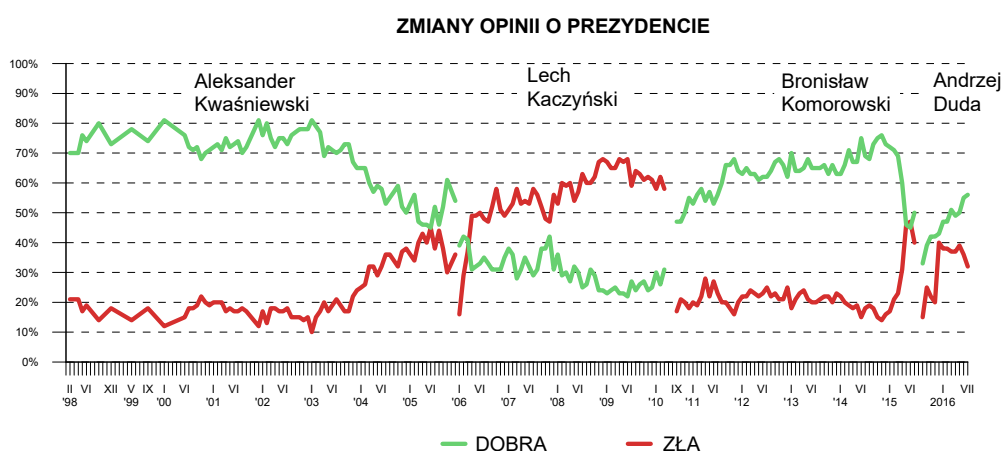
W lipcu notowania głowy państwa są najlepsze z zarejestrowanych w tej kadencji. Wprawdzie odsetek Polaków zadowolonych z prezydentury Andrzeja Dudy (56%)

nie zwiększył się od czerwca w istotnym stopniu, to jednak po raz kolejny ubyło osób oceniających ją negatywnie (o 4 punkty procentowe, do 32%).

Tabela 3

Oceny działalności prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany VI – VII '16
	2015						2016							
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	
	w procentach													
Dobra	50	33	39	42	42	43	47	47	51	49	50	55	56	+1
Zła	40	15	25	22	20	40	38	38	37	37	39	36	32	-4
Trudno powiedzieć	10	52	36	36	38	17	15	15	12	14	11	9	12	+3

Do lipca 2015 roku oceny dotyczyły prezydenta Bronisława Komorowskiego

Prezydenturę Andrzeja Dudy częściej niż inni chwala najmłodszy ankietowani, mieszkańcy wsi, badani mający wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, uzyskujący dochody *per capita* poniżej 1400 złotych, a także praktykujący religijnie przynajmniej raz w tygodniu i deklarujący prawicową orientację polityczną. Z kolei do niezadowolonych z działalności głowy państwa relatywnie często zaliczają się mieszkańcy największych aglomeracji i małych miast, najlepiej wykształceni, respondenci z gospodarstw domowych o odchochach wyższych niż 1399 zł na osobę, niebiorący udziału w praktykach religijnych lub uczestniczący w nich rzadko (kilka razy do roku), deklarujący lewicowe lub centrowe poglądy polityczne. Pozytywne opinie o prezydenturze Andrzeja Dudy przeważają wśród zwolenników PiS i ruchu Pawła Kukiza, natomiast negatywne – w elektoracie PO i Nowoczesnej. Warto jednak zaznaczyć, że o ile sympatyków PiS i Nowoczesnej cechuje względnie homogeniczne nastawienie do tej prezydentury, o tyle jej oceny w dwóch pozostałych elektoratach są bardziej zróżnicowane.

Tabela 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	94	1	4
Kukiz'15	66	25	9
PO	32	65	3
Nowoczesna	15	79	6
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	57	26	18
Niezamierzający głosować	41	37	22

Nastawienie do obecnej prezydentury pokrywa się w znacznym stopniu z preferencjami z drugiej tury wyborów prezydenckich: z uznaniem wypowiada się o niej ogromna większość głosujących wówczas na Andrzeja Dudę, natomiast na ogół negatywnie oceniają ją wyborcy Bronisława Komorowskiego. W tym drugim elektoracie pozytywnie do działalności głowy państwa odnosi się blisko jedna piąta.

Tabela 5

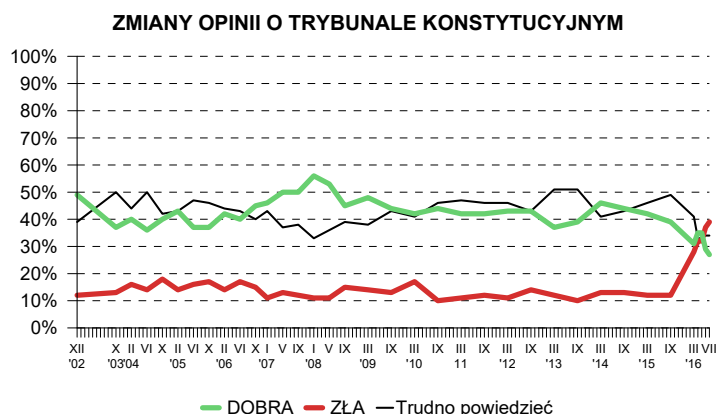
Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich w 2015 roku	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Głosujący na Andrzeja Dudę	85	10	5
Głosujący na Bronisława Komorowskiego	18	71	10
Niegłosujący	45	35	20

OCENY DZIAŁALNOŚCI TRYBUNAŁU KONSTITUCYJNEGO

Przedłużanie się sporu politycznego, który toczy się wokół Trybunału Konstytucyjnego, w istotnym stopniu szkodzi wizerunkowi tej instytucji. Obecnie jego działalność pozytywnie ocenia ponad jedna czwarta Polaków (27%, od czerwca spadek o 2 punkty procentowe), a negatywnie – dwie piąte (39%, wzrost o 2 punkty). Wprawdzie lipcowe notowania TK tylko nieznacznie różnią się od tych z ubiegłego miesiąca, to jednak minimalny wzrost niezadowolenia z funkcjonowania tej instytucji i ubytek oceniających je pozytywnie, sprawia, że są one najgorsze spośród dotychczas zarejestrowanych (czyli od 2002 roku). Trzeba też zaznaczyć, że już drugi miesiąc z rzędu niezadowoleni z pracy tej instytucji górują liczebnie nad wypowiadającymi się o niej z uznaniem.

Tabela 6

Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany VI – VII '16
		III '12	IX '12	III '13	IX '13	III '14	IX '14	III '15	IX '15	III '16	IV '16	V '16	VI '16	VII '16	
		w procentach													
dobra		43	43	37	39	46	44	42	39	31	35	35	29	27	-2
zła		11	14	12	10	13	13	12	12	28	32	32	37	39	+2
Trudno powiedzieć		46	43	51	51	41	43	46	49	41	33	33	34	34	0

Negatywne opinie o Trybunale Konstytucyjnym przeważają w większości analizowanych grup społeczno-demograficznych. Relatywnie często deklarują je badani mający od 25 do 34 lat, uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, a także najbardziej zaangażowani w praktyki religijne, identyfikujący się z prawicą oraz potencjalni wyborcy ruchu Kukiz'15 i PiS. Natomiast z aprobatą o działalności TK częściej niż inni wypowiadają się najmłodszy respondenci, osoby nieuczestniczące w praktykach religijnych, deklarujące lewicowe lub centrowe poglądy polityczne, jak również zwolennicy Nowoczesnej i PO, przy czym elektorat tej drugiej partii jest w tej kwestii wyraźnie podzielony.

Tabela 7

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	49	28	23
PO	40	38	23
PiS	24	50	27
Kukiz'15	17	62	21
Niezdeterminowani, czy wziąć udział w wyborach	25	36	39
Niezamierzający głosować	18	36	47

Wprawdzie Polacy nadal wypowiadają się na ogół z dezaprobatą o pracy parlamentarzystów, to jednak w ciągu ostatniego miesiąca nastąpiła pewna poprawa ocen działalności obu izb, które są obecnie najlepsze w trakcie trwających kadencji. Również rekordowo dobre są opinie o prezydenturze Andrzeja Dudy, w przypadku której na uwagę zasługuje zwłaszcza „topnienie” odsetka z niej niezadowolonych, obserwowane w ostatnich dwóch miesiącach. Trzeba jednak zaznaczyć, że nadal stanowią oni relatywnie liczną grupę – jedną trzecią obywateli.

Tylko minimalnie gorsze niż w czerwcu, choć – ogólnie rzecz biorąc – rekordowo złe, są oceny funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego. Wskutek konfrontacji z partią rządzącą praca tej instytucji nie tylko ulega w pewnym stopniu paraliżowi, ale także, jak się wydaje, upolitycznieniu, przez co Trybunał traci w oczach części opinii publicznej wizerunek bezstronnego arbitra. W konsekwencji już drugi miesiąc z rzędu jego funkcjonowanie częściej spotyka się z krytyką Polaków niż z uznaniem.

Opracował

Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		31	53	16	979
Płeć	Mężczyźni	33	56	12	465
	Kobiety	30	50	20	514
Wiek	18-24 lata	36	49	15	101
	25-34	29	55	16	185
	35-44	36	51	13	178
	45-54	29	52	19	143
	55-64	33	57	10	174
	65 lat i więcej	27	51	22	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	45	17	391
	Miasto do 19 999	24	63	13	138
	20 000 - 99 999	28	51	21	184
	100 000 - 499 999	31	55	14	161
	500 000 i więcej mieszk.	21	70	9	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	32	46	23	202
	Zasadnicze zawodowe	38	46	17	240
	Średnie	30	58	12	296
	Wyższe	26	60	14	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	59	16	83
	Średni personel, technicy	34	54	12	43
	Pracownicy adm.-biurowi	23	58	19	68
	Pracownicy usług	30	47	23	58
	Robotnicy wykwalifikowani	33	55	12	103
	Robotnicy niewykwalifik.	33	42	25	40
	Rolnicy	45	44	11	53
	Pracujący na własny rach.	29	64	7	51
	Bezrobotni	34	50	16	47
	Emeryci	32	51	17	235
	Renciści	30	53	17	60
	Uczniowie i studenci	26	63	12	58
	Gospodynie domowe i inni	35	47	18	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	52	20	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	63	12	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	55	16	253
	prywatnym gosp. rolnym	45	43	12	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	49	20	94
	Od 650 zł do 999 zł	40	47	13	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	35	53	12	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	31	54	14	125
	2000 zł i więcej	23	68	9	165
Ocena własnych war. mater.	Źłe	15	65	20	67
	Średnie	30	51	19	408
	Dobre	34	53	13	503
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	36	24	56
	Raz w tygodniu	41	39	19	408
	1-2 razy w miesiącu	26	58	16	165
	Kilka razy w roku	22	66	12	219
	W ogóle nie uczestniczy	19	72	8	123
Poglądy polityczne	Lewica	20	74	7	142
	Centrum	27	61	12	259
	Prawica	51	38	11	321
	Trudno powiedzieć	17	52	30	253

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		31	44	25	979
Płeć	Mężczyźni	32	48	20	465
	Kobiety	30	40	30	514
Wiek	18-24 lata	42	39	18	101
	25-34	26	47	28	185
	35-44	36	40	24	178
	45-54	24	45	31	143
	55-64	31	51	18	174
	65 lat i więcej	29	39	32	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	42	24	391
	Miasto do 19 999	27	52	21	138
	20 000 - 99 999	30	40	31	184
	100 000 - 499 999	30	39	31	161
	500 000 i więcej mieszk.	25	54	21	104
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	37	33	202
	Zasadnicze zawodowe	34	39	27	240
	Średnie	31	48	20	296
	Wyższe	27	48	25	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	46	28	83
	Średni personel, technicy	37	42	22	43
	Pracownicy adm.-biurowi	20	53	27	68
	Pracownicy usług	32	36	33	58
	Robotnicy wykwalifikowani	31	49	20	103
	Robotnicy niewykwalifik.	27	37	36	40
	Rolnicy	33	48	19	53
	Pracujący na własny rach.	32	52	16	51
	Bezrobotni	31	47	22	47
	Emeryci	31	41	28	235
	Renciści	31	40	29	60
	Uczniowie i studenci	39	44	17	58
	Gospodynie domowe i inni	33	36	31	79
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	43	30
spółce właścicieli prywatnych i państwa		23	53	24	76
sekt. pryw. poza rolnict.		30	45	25	253
prywatnym gosp. rolnym		33	46	21	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	43	25	94
	Od 650 zł do 999 zł	32	39	29	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	33	48	18	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	33	38	30	125
	2000 zł i więcej	25	56	18	165
Ocena własnych war. mater.	Źle	16	56	29	67
	Średnie	30	42	29	408
	Dobre	34	43	23	503
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	23	44	56
	Raz w tygodniu	38	34	27	408
	1-2 razy w miesiącu	30	50	21	165
	Kilka razy w roku	23	52	25	219
	W ogóle nie uczestniczy	22	58	20	123
Poglądy polityczne	Lewica	23	62	15	142
	Centrum	27	53	19	259
	Prawica	49	30	22	321
	Trudno powiedzieć	17	41	42	253

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Andrzeja Dudy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	32	12	978
Płeć	Mężczyźni	57	32	10	465
	Kobiety	54	32	14	513
Wiek	18-24 lata	69	25	6	101
	25-34	54	35	11	183
	35-44	48	35	17	178
	45-54	54	30	15	143
	55-64	58	34	8	174
	65 lat i więcej	57	30	13	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	64	24	11	391
	Miasto do 19 999	50	40	10	137
	20 000 - 99 999	55	32	13	184
	100 000 - 499 999	48	36	16	161
	500 000 i więcej mieszk.	44	47	9	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	65	24	11	202
	Zasadnicze zawodowe	64	22	14	240
	Średnie	50	39	11	296
	Wyższe	46	41	12	240
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	41	47	12	81
	Średni personel, technicy	49	35	16	43
	Pracownicy adm.-biurowi	53	31	16	68
	Pracownicy usług	46	33	21	58
	Robotnicy wykwalifikowani	55	30	15	103
	Robotnicy niewykwalifik.	64	21	15	40
	Rolnicy	67	25	8	53
	Pracujący na własny rach.	43	47	10	51
	Bezrobotni	76	21	3	47
	Emeryci	63	27	10	236
	Renciści	53	34	13	60
	Uczniowie i studenci	51	41	8	58
	Gospodynie domowe i inni	53	32	14	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	31	19	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	47	16	76
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	35	14	252
	prywatnym gosp. rolnym	67	26	8	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	70	19	11	94
	Od 650 zł do 999 zł	64	26	10	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	64	29	7	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	49	40	11	125
	2000 zł i więcej	40	53	7	165
Ocena własnych war. mater.	Źle	52	38	10	68
	Średnie	58	26	16	408
	Dobre	54	36	9	502
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	15	14	56
	Raz w tygodniu	70	19	11	408
	1-2 razy w miesiącu	51	34	15	164
	Kilka razy w roku	45	45	10	219
	W ogóle nie uczestniczy	28	60	11	123
Poglądy polityczne	Lewica	28	65	7	142
	Centrum	50	39	11	258
	Prawica	81	15	3	321
	Trudno powiedzieć	46	28	26	253

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Trybunału Konstytucyjnego?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	39	34	975
Płeć	Mężczyźni	27	42	30	463
	Kobiety	26	36	38	512
Wiek	18-24 lata	43	32	25	100
	25-34	24	47	29	185
	35-44	26	41	33	178
	45-54	26	35	39	143
	55-64	28	40	32	173
	65 lat i więcej	21	36	43	197
Miejsce zamieszkania	Wieś	26	39	35	390
	Miasto do 19 999	17	43	39	138
	20 000 - 99 999	27	39	34	183
	100 000 - 499 999	31	35	33	161
	500 000 i więcej mieszk.	33	39	28	103
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	29	46	201
	Zasadnicze zawodowe	21	41	38	238
	Średnie	30	41	29	295
	Wyższe	30	44	26	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	52	23	83
	Średni personel, technicy	30	45	25	43
	Pracownicy adm.-biurowi	25	44	31	68
	Pracownicy usług	22	31	47	58
	Robotnicy wykwalifikowani	19	48	33	103
	Robotnicy niewykwalifik.	29	27	44	40
	Rolnicy	27	42	31	53
	Pracujący na własny rach.	38	36	26	51
	Bezrobotni	31	46	23	47
	Emeryci	23	38	39	233
	Renciści	27	24	49	60
	Uczniowie i studenci	47	32	20	57
	Gospodynie domowe i inni	26	34	40	79
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	34	37
spółce właścicieli prywatnych i państwa		16	47	37	76
sekt. pryw. poza rolnict.		27	44	29	253
prywatnym gosp. rolnym		30	39	32	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	33	29	38	92
	Od 650 zł do 999 zł	20	34	46	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	45	25	179
	Od 1400 zł do 1999 zł	30	40	30	124
	2000 zł i więcej	30	50	20	164
Ocena własnych war. mater.	Źle	27	31	42	66
	Średnie	22	37	41	408
	Dobre	30	42	28	501
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	48	38	56
	Raz w tygodniu	25	41	34	406
	1-2 razy w miesiącu	31	36	32	164
	Kilka razy w roku	24	41	36	219
	W ogóle nie uczestniczy	37	32	32	122
Poglądy polityczne	Lewica	37	36	27	142
	Centrum	38	36	26	259
	Prawica	24	54	22	318
	Trudno powiedzieć	13	26	61	252